



Laidiens: 02.02.2001., Nr. 19

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 45

Rīgā 2001.gada 30.janvārī (prot. Nr.5, 11.§)

Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma

4.panta 4.punktu, Meža likuma 36.pantu un 37.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību.
2. Ja mikroliegums tiek izveidots kādā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, papildus šajos noteikumos noteiktajām tiesību normām piemērojamas normas, kas noteiktas īpaši aizsargājamai dabas teritorijai.

II. Mikroliegumu noteikšana

3. Īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi, noteiktas šo noteikumu 1.pielikumā.
4. Īpaši aizsargājamās putnu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi, un mikroliegumu platības noteiktas šo noteikumu 2.pielikumā.
5. Īpaši aizsargājamās zivju sugas, kurām nārsta vietās izveidojami mikroliegumi, noteiktas šo noteikumu 3.pielikumā.
6. Mikroliegumus īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai izveido biotopiem, kas noteikti Ministru kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumos Nr.421 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu". Meža biotopus, kuriem izveidojami mikroliegumi, nosaka atbilstoši zemkopības ministra apstiprinātai metodikai.
7. Mikroliegumu platības īpaši aizsargājamo dzīvnieku, augu, sēņu, ķērpju sugu un biotopu saglabāšanai nosaka atbilstoši šo sugu un biotopu izplatībai. Šīs platības tiek noteiktas 0,1-20 hektāru robežās.
8. Mikroliegumi īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietu aizsardzībai tiek noteikti atsevišķiem upju posmiem, ezeru daļām vai ezeriem visā to platībā.
9. Mikroliegumus, kas tiek izveidoti īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietu aizsardzībai, atsevišķos upju posmos nosaka ne vairāk kā piecu kilometru garumā, bet ezeru daļās vai ezeros - ne vairāk kā 20 hektāru platībā.
10. Valsts institūcija, kas saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likumu ir atbildīga par mikrolieguma izveidošanu (turpmāk - atbildīgā valsts institūcija), atbilstoši savai kompetencei un saskaņā ar attiecīgās nozares eksperta atzinumu nosaka mikrolieguma teritoriju.

III. Mikroliegumu izveidošanas kārtība

11. Priekšlikumu par mikrolieguma izveidošanu atbildīgajai valsts institūcijai var iesniegt rakstiski jebkura fiziska vai juridiska persona.

12. Atbildīgā valsts institūcija 30 dienu laikā iesniedzējam sniedz motivētu atbildi par priekšlikuma turpmāko izskatīšanas gaitu vai tā noraidīšanu.

13. Atbildīgā valsts institūcija saskaņā ar attiecīgās nozares eksperta atzinumu pieņem lēmumu par mikrolieguma izveidošanu vai par mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma noraidīšanu.

14. Ja jauna mikrolieguma izveidošanas gaitā atklājas, ka tā plānotā teritorija pārklājas ar jau esoša mikrolieguma teritoriju, attiecīgo nozaru eksperti izvērtē attiecīgo mikroliegumu aizsardzības prasību savietojamību. Attiecīgo izvērtējumu ietver atzinumā, kuru iesniedz atbildīgajai valsts institūcijai.

15. Attiecīgās nozares eksperti, sagatavojot atzinumu par mikrolieguma izveidošanu, pamatojas uz šo noteikumu 16. un 17.punktā noteiktajiem mikroliegumu izveidošanas kritērijiem.

16. Mikroliegumu īpaši aizsargājamo putnu sugu indivīdu dzīvotņu aizsardzībai var izveidot, ja ir konstatētas apdzīvotas ligzdas vai riesta vietas teritorijā, kurā ir attiecīgās sugas prasībām piemēroti ligzdošanas vai riesta apstākļi.

17. Mikroliegumu īpaši aizsargājamo dzīvnieku, augu vai sēņu sugu indivīdu dzīvotņu vai īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai var izveidot saskaņā ar vienu no šādiem kritērijiem:

17.1. valsts teritorijā konstatēts ne vairāk par desmit attiecīgās sugas indivīdu dzīvotnēm vai īpaši aizsargājamiem biotopiem;

17.2. valsts teritorijā konstatēts no desmit līdz piecdesmit attiecīgās sugas indivīdu dzīvotņu vai īpaši aizsargājamu biotopu, vai to skaits strauji samazinās, kas var izraisīt šīs sugas vai biotopa izzušanu.

18. Lai pieņemtu lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, nepieciešami šādi dokumenti:

18.1. mikrolieguma izveidošanas pamatojums (sugas vai biotopa nosaukums, sugas indivīdu skaits, atrašanās vietas apraksts, aptuvenā platība);

18.2. mikrolieguma shēma (mērogā 1 : 10000) un tā robežas;

18.3. Valsts zemes dienesta izziņa par fizisko un juridisko personu īpašumā vai lietošanā esošajām zemes platībām, valsts meža zemēs - Meža valsts reģistra izziņa;

18.4. attiecīgās nozares eksperta atzinums.

19. Mikrolieguma izveidošanas ierosinātājs nodrošina šo noteikumu 18.punktā minēto dokumentu sagatavošanu un aizpilda īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketas (4.pielikums) pirmo daļu. Attiecīgās nozares eksperts aizpilda īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketas otro daļu.

20. Mikrolieguma izveidošanas ierosinātājs iesniedz atbildīgajā valsts institūcijā šo noteikumu 18.punktā minētos dokumentus un īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu.

21. Atbildīgā valsts institūcija pirms lēmuma par mikrolieguma izveidošanu pieņemšanas nosūta tās rīcībā esošo izveidojamo mikroliegumu raksturojošo informāciju pašvaldībai, zemes īpašniekam vai lietotājam, kura teritorijā tiek plānota mikrolieguma izveidošana. Pašvaldība, zemes īpašnieks vai lietotājs iesniedz atbildīgajā valsts institūcijā attiecīgus priekšlikumus, kurus tā izskata, pieņemot lēmumu par mikrolieguma izveidošanu.

22. Atbildīgā valsts institūcija informē Vides valsts inspekciju, attiecīgo reģionālo vides pārvaldi, pašvaldības, zemes īpašniekus un lietotājus par pieņemto lēmumu izveidot mikroliegumu, tā aizsardzības prasībām, atrašanās vietu un platību.

23. Atbildīgā valsts institūcija nosūta Latvijas Vides aģentūrai lēmumu par mikrolieguma izveidošanu vai mikrolieguma izveidošanas priekšlikuma noraidījumu, aizpildītu īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu, kā arī citu tās rīcībā esošo mikroliegumu raksturojošo informāciju.

24. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs un zemkopības ministrs apstiprina attiecīgo nozaru ekspertus šajos noteikumos noteikto atzinumu sniegšanai.

IV. Mikroliegumu aizsardzība

25. Mikroliegumos, kas izveidoti mežos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, bojā tās biotopu, tai skaitā:

25.1. mežsaimnieciskā darbība, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus;

25.2. grāvju rakšana;

25.3. ceļu būve un to remonts;

25.4. mežacūku barotavu ierīkošana;

25.5. medību torņu ierīkošana un izmantošana no 1.februāra līdz 1.augustam.

26. Laikposmā no 1.augusta līdz 1.februārim cauri mikroliegumiem, kas izveidoti mežos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, atļauta meža materiālu izvešana no cirmsmām citās mežaudzēs, kā arī cita veida transportēšanas pasākumi, ja nav citas alternatīvas.

27. Mikroliegumos, kas izveidoti ūdenstilpēs, ūdenstecēs un purvos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, aizliegtas darbības, kas negatīvi ietekmē vai maina mikroliegumā esošās veģētācijas stāvokli, tai skaitā:

27.1. darbības, kas maina ūdens režīmu gruntsūdeņos, pazemes ūdeņos, ūdenstilpēs un ūdenstecēs (arī meliorācijas pasākumi, dambju, aizsprostu ierīkošana upēs, ūdens ņemšanas vietu ierīkošana);

27.2. neattīrītu notekūdeņu ievadišana ūdenstilpēs, ūdenstecēs un purvos vai citas darbības, kas var piesārņot ūdeni;

27.3. derīgo izrakteņu ieguve, kas maina grunts stāvokli ūdenstilpēs, ūdenstecēs un purvos;

27.4. niedru pļaušana, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;

27.5. peldvietu ierīkošana ūdenstilpēs un ūdenstecēs;

27.6. pārvietošanās ar motorizētiem transportlīdzekļiem, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;

27.7. tūrisma vai atpūtas objektu ierīkošana, brīvdabas atpūtas un sporta pasākumu organizēšana.

28. Laikposmā no 1.augusta līdz 31.martam mikroliegumos, kas izveidoti ūdenstilpēs un ūdenstecēs ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, atļautas šo noteikumu 27.4. un 27.6.apakšpunktā noteiktās darbības, ja

tās neapdraud īpaši aizsargājamo sugu vai tās dzīvotni. Attiecīgo darbību iniciators pirms šo darbību uzsākšanas saskaņo tās ar atbildīgo valsts institūciju.

29. Mikroliegumos, kas izveidoti augu, sēņu, ķērpju un dzīvnieku sugu un biotopu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, bojā tās biotopu, negatīvi ietekmē ekosistēmas struktūru, tai skaitā:

- 29.1. darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu (arī meliorācija);
- 29.2. būvniecības darbi, ceļu, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju ierīkošana, ja tā nav saskaņota ar atbildīgo valsts institūciju;
- 29.3. darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- 29.4. derīgo izrakteņu ieguve;
- 29.5. mežsaimnieciskā darbība, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus;
- 29.6. pārvietošanās ar motorizētiem transportlīdzekļiem mikrolieguma sauszemes un ūdens teritorijā, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;
- 29.7. tūrisma vai atpūtas objektu ierīkošana, brīv dabas atpūtas un sporta pasākumu organizēšana;
- 29.8. peldvietu ierīkošana ūdenstilpēs un ūdenstecēs;
- 29.9. minerālmēsļu, pesticīdu un citu ķīmisko vielu lietošana;
- 29.10. zemju transformācija;
- 29.11. zivju saimnieciska audzēšana;
- 29.12. grunts uzbēršana, zemes virskārtas nostumšana.

30. Mikroliegumos, kas izveidoti īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai bojā attiecīgo sugu vai biotopu, negatīvi ietekmē ūdens ekosistēmas struktūru, tai skaitā:

- 30.1. darbības, kas izmaina ūdensrežīmu ūdenstilpēs un ūdenstecēs;
- 30.2. derīgo izrakteņu ieguve, kā arī ūdenstilpju un ūdensteču gultnes un krasta transformācija;
- 30.3. būvniecības darbi (arī laivu piestātņu būvniecība, ceļu, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju ierīkošana);
- 30.4. ūdens ņemšanas vietu ierīkošana ūdenstilpēs un ūdenstecēs;
- 30.5. rūpnieciskā zveja;
- 30.6. neattīrītu notekūdeņu ievadīšana ūdenstilpēs un ūdenstecēs vai citas darbības, kas var piesārņot ūdeni;
- 30.7. brīv dabas atpūtas un sporta pasākumu organizēšana;
- 30.8. pārvietošanās ar motorizētiem transportlīdzekļiem mikrolieguma teritorijā, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;
- 30.9. ūdensaugu vākšana un dedzināšana, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;
- 30.10. ūdens mājputnu saimnieciska audzēšana.

31. Laikposmā no 1.decembra līdz 1.martam mikroliegumos, kas izveidoti īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietu aizsardzībai, atļautas šo noteikumu 30.3., 30.4., 30.5. un 30.8.apakšpunktā noteiktās darbības, ja tās neapdraud nārsta vietu. Attiecīgo darbību iniciators pirms šo darbību uzsākšanas saskaņo tās ar atbildīgo valsts institūciju.

V. Mikroliegumu

apsaimniekošanas kārtība

32. Mikroliegumu apsaimniekošana šo noteikumu izpratnē ir dzīvotnes uzturēšana tādā stāvoklī, kas ir labvēlīgs sugai vai biotopam, kura aizsardzībai mikroliegums izveidots, kā arī mikroliegumu robežu nostiprināšana zemesgrāmatā.

33. Lai nodrošinātu mikroliegumu apsaimniekošanu, īsteno šādus biotehniskos pasākumus (attiecīgo darbību iniciators pirms šo darbību uzsākšanas saskaņo tās ar atbildīgo valsts institūciju):

33.1. niedru un zāles pļaušana un dedzināšana;

33.2. lauksaimniecības dzīvnieku ganišana;

33.3. nevēlamo koku un krūmu izciršana;

33.4. ligzdas nostiprināšana, ja ligzdas koks ir bojāts vai nestabils;

33.5. mākslīgās ligzdas būve līdzās esošai ligzdai, ja ligzdas nostiprināšana nenodrošina tās stabilitāti;

33.6. pielidošanas koridoru uzturēšana;

33.7. zemesdzīves tīrīšana medņu rieta vietās.

34. Zemes īpašnieka un lietotāja pienākums ir nodrošināt mikroliegumu aizsardzības noteikumu ievērošanu un ziņot Valsts meža dienestam par meža zemēs izveidoto mikroliegumu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem un attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei - par pārejā valsts teritorijā izveidoto mikroliegumu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī par notikušajām vai iespējamām izmaiņām mikroliegumos.

35. Veicot teritoriālo plānošanu, zemes ierīcību, meža inventarizāciju un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro mikroliegumu teritoriju izvietojums un to aizsardzības prasības.

36. Mikroliegumu apsaimniekošanas un aizsardzības valsts kontroli īsteno Vides valsts inspekcija, reģionālās vides pārvaldes, Valsts meža dienests, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijas un Valsts zivsaimniecības pārvalde.

37. Latvijas Vides aģentūra apkopo mikroliegumus raksturojošo informāciju un uzglabā to īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumu datu bāzē.

38. Latvijas Vides aģentūra pēc reģionālo vides pārvalžu, Vides valsts inspekcijas, Valsts meža dienesta, Valsts zivsaimniecības pārvaldes un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrāciju vadītāju pieprasījuma izsniedz visu tās rīcībā esošo mikroliegumus raksturojošo informāciju.

39. Latvijas Vides aģentūra pēc pārejo fizisko un juridisko personu pieprasījuma izsniedz šādu tās rīcībā esošo mikroliegumus raksturojošo informāciju:

39.1. mikrolieguma atrašanās vieta;

39.2. mikrolieguma plāns un robežas;